

Foto Martin Shaw

Interview met Engels egelonderzoeker en auteur
Hugh Warwick

“Red de egel, red de wereld!”

Hugh Warwick onderzoekt al twintig jaar egels en schreef er een boek over. Zijn boodschap is even simpel als prikkelend: red de egel, red de wereld! Daarmee baarde hij veel opzien in de Engelse media. De Zoogdiervereniging haalt hem in het kader van het Jaar van de Egel naar Nederland voor het Egelweekend (18,19,20 september). Een gesprek met de man die maar één grote liefde kent: de egel.

Door Joke Winkelman en Eric van Kaathoven

Hugh, vast een open deur, maar wat is jouw favoriete zoogdier en waarom?

Ha, ha, wat een vraag voor de auteur van *A Prickly Affair!* Ik heb de afgelopen twintig jaar egels bestudeerd en ze blijven me fascineren en intrigeren. Zij hebben zo'n enorme invloed op mijn leven gehad dat ik zonder enige twijfel kan zeggen dat de **egel** mijn favoriet is. En waarom? Nou, de belangrijkste reden is wel dat egels de

enige dieren in het wild zijn waar je heel dichtbij kunt komen. Zelfs neus-aan-neus. Op dat moment zie je toch het wilde in deze dieren, ook al gedragen zij zich een beetje als een huisdier.

Je gaat uit van de filosofie 'Red de egel, red de wereld'. Kun je dat uitleggen?

Wist je dat deze slogan gepikt is uit de Amerikaanse sciencefiction TV-serie *He-*

roes? Maar goed, mijn filosofie komt vooral voort uit de reden waarom de egel mijn favoriete dier is. In mijn lezingen over egels voeg ik altijd plaatjes toe van een bultrug en van Angelina Jolie. En dan beweer ik dat het gebruik van charismatische megafauna zoals de bultrug om liefde voor de natuur op te wekken, lijkt op het gebruik van afbeeldingen van filmsterren als basis voor ons liefdesleven. Je heb immers maar

heel weinig kans om neus-aan-neus met een bultrug of met Angelina Jolie te komen staan, of om met een van beide een 'relatie' te krijgen. De ware liefde komt niet van filmsterren maar van de *girl nextdoor*, en dat is precies wat de egel haar brengt: liefde voor de natuur. Ga maar eens zelf neus-aan-neus zitten met een egel.

Dan word je vanzelf verliefd en wil je echt alles voor hem doen. Daardoor word je er ook bewust van wat jouw nieuwe liefde allemaal kan overkomen. Een dode egel langs de weg wordt zo heel persoonlijk. En misschien begin je dan te zien wat voor invloed ons handelen kan hebben – de weg die egelbiotoop fragmenteert, het verkeer dat zijn tol eist, de betegelde tuinen waardoor egelbiotoop verdwijnt, onze vakantievluchten die het klimaat ... sorry, nu dwaal ik af. Wat ik wil zeggen is dat wanneer je aandacht aan een diersoort gaat besteden, je ook begint te zien hoe alles in de natuur met elkaar is verbonden. Ik hoop dat als mensen op dat punt aankomen, zij hun gedrag ook gaan veranderen.

Hoe overtuigd ben je dat dit echt zo werkt?

Ik heb heel wat tijd doorgebracht met het blokkeren van bulldozers en ik ben heel wat keren door de politie weggesleept terwijl ik probeerde de aanleg van een weg te stoppen... dus bij mijzelf heeft het zeker gewerkt!

Jij hebt veel onderzoek naar egels gedaan. Wat waren de meest opzienbarende resultaten?

De eerste keer dat ik bij egels zenders gebruikte, vond ik dat in het voorjaar losgelaten egels die als jong in een egelopvang terecht waren gekomen, in het wild als 'normale' egels wisten te overleven. Dat

was een fantastisch resultaat, want we hoefden er dus niet over in te zitten dat deze onervaren dieren minder kans op overleven zouden hebben.

Een ander voorbeeld komt van de Uist-eilanden, waar egels waren geïntroduceerd en tegelijkertijd de vogelstand achteruit ging. Een oorzakelijk verband is nooit aangetoond maar natuurbeschermers wilden de egels van het eiland hebben. Ze wilden dat doen door ze simpelweg te doden. Daar kwam massaal verzet tegen.

Wij hebben toen deze egels verplaatst, waarna bleek dat zij zich in hun nieuwe omgeving als normale egels gingen gedragen. De rechtvaardiging voor het doden lag vooral in de aanname dat egels die naar

andere gebieden worden overgebracht een langzame dood zouden sterven. Dat was dus niet zo. Gelukkig werd het afmaken van egels toen gestaakt.

In het vorige nummer van Zoogdier vertelt Anouschka Hof ons over de afnemende aantallen egels in Londen en omgeving. Maak jij je ook zorgen over de Engelse egels? En wat zijn volgens jou de redenen hiervoor, speelt de das een rol?

Natuurlijk maak ik me ongerust over de achteruitgang van onze egels, niet alleen in Londen, maar in heel Engeland. De belangrijkste oorzaak lijkt biotoopfragmentatie te zijn. Hierdoor worden zowel egels als dassen gedwongen om allebei meer tijd door te brengen in dezelfde stukken heg, veel meer dan in ieder geval de egel lief is. En dassen, tja, dat zijn effectieve predatoren als het om egels gaat. De grote vraag is of dassen de egelstand op populatieniveau kunnen beïnvloeden.

Dat is nog een punt van discussie en ik wil niet vooruitlopen op de komende publicaties van Anouschka. Je moet dus nog even geduld hebben voor je het definitieve antwoord krijgt!

Hoe kwam je op het idee om een boek over egels te schrijven?

Ik wilde al tijden een boek schrijven, maar het duurde lang voordat ik daarvoor genoeg zelfvertrouwen had. Gelukkig had de uitgeverwereld grote belangstelling. Het schrijven zelf was een van de moeilijkste dingen die ik ooit heb gedaan, maar ook een van de leukste. Soms voelde ik me gewoon schuldig dat ik er nog voor werd betaald ook!

Ik was trouwens verbaasd over alle aandacht die mijn boek in de media kreeg. Het

Opgerolde egel. Foto Dick Klees / Wolverine

is besproken van de *Economist* tot in de *New Scientist* toe! Ook op de radio heeft het enorme aandacht gekregen. Op een dag deed ik wel tien radio interviews achter elkaar. Toen voelde ik heel even een klein beetje sympathie voor al die politici die dit bijna elke dag overkomt.

Het jaar 2009 is hier het 'Jaar van de Egel'. Wat vind jij daarvan?

Ik denk dat jullie egelcampagne een fantastisch initiatief is. Toen ik vorig jaar tijdens de bijeenkomst van de European Hedgehog Research Group de presentatie van de Zoogdierverseniging over deze campagne bijwoonde, nam ik me meteen voor er ideeën uit op te pikken voor toepassing in Engeland. Het is zo belangrijk dat er in heel Europa wordt gekeken naar wat er met de egel aan de hand is en om daarover gegevens te delen. Niet alleen omdat de egel dat sowieso waard is, maar ook omdat dit dier een belangrijke milieu-indicator is. De kwaliteit van ons milieu wordt vooral afgemeten aan trends in de aantallen insecten, vogels en vleermuizen ... maar omdat die kunnen vliegen, worden ze minder benadeeld door biotoopfragmentatie dan bij egels het geval is.

Is Groot-Brittannië echt dé plek op aarde met de meeste egelliefhebbers? En waarom eindigden de egels dan op nummer twee in de favorietenwedstrijd van de BBC?

Dat was een schande! De wedstrijd werd

aangekondigd in een tijdschrift met een enorme foto van een otter op de voorkant, samen met een lang artikel ... dus was het geen verrassing dat de otter nummer één en de egel nummer twee werd. Gelukkig kwam in een andere -betere- peiling de egel naar voren als het meest karakteristieke dier. Maar of Groot-Brittannië het land is waar de egel het meest geliefd is? Ik dacht dat aanvankelijk wel, totdat ik ontdekte dat er op het vaste land van Europa ook zo veel enthousiasme voor dit dier is, vooral in Duitsland en Nederland.

Even een heel andere vraag die mensen altijd stellen, nieuwsgierig als ze naar het liefdesleven van de egels zijn. Hoe doen egels het?

Heel voorzichtig is het simpele antwoord. En dat is nog waar ook. Het mannetje moet er heel wat in investeren om het vrouwtje over te halen. Verpleegsters die in de Verenigde Staten in het strafrechtelijk onderzoek werken, hebben de egel zelfs als totemdier. Deze verpleegsters komen met heel wat slachtoffers van seksueel geweld in aanraking en zien de egel als het dier waar 'nee' ook echt NEE betekent.

Hoe ziet jouw tuin eruit? Egelvriendelijk?

Mijn tuin is een jungle! De vijver zit vol met watersalamanders en kikkers, en is afgedekt met kippengaas, niet alleen om mijn kinderen uit de vijver te houden, maar ook de egels. De bloembedden staan stampvol en afgevallen blad blijft gewoon liggen. Ik

denk dat ik een goed compromis heb bereikt tussen een tuin waarin mijn kinderen lekker kunnen spelen en een waarin dieren het naar hun zin hebben. Want de hele zomer door zie ik egels in mijn tuin.

Heb je tips voor mensen met een tuin? En hoe kunnen mensen zonder tuin toch van egels genieten?

Mijn advies is simpel – tuinier zo weinig mogelijk! Laat het lekker verwilderen en gebruik geen gif. Zonder tuin is het wat lastiger om egels te kunnen zien. Je kan naar een park gaan. Maar wat dacht je van het organiseren van een 'egel-kijk-feestje' bij een vriend met tuin? Een goede fles wijn, een warme deken, een hangmat of schommelstoel, prettig gezelschap en een goed gesprek op gedempte toon – meer heb je niet nodig. En dan maar wachten totdat een luid gesnuffel de aanwezigheid van een egel verraad!

Tot slot: heb je nog een boodschap voor onze Nederlandse egelvrienden?

Twee zelfs: ga door met jullie prima werk, en tot september!

Meer weten?

Meer weten over Hugh en zijn komst naar Nederland?

Hou dan de website www.jaarvandeegel.nl in de gaten.

Drie jonge egeltjes in de opvang van Elaine Drewery te Licolnshire. Foto Hugh Warwick

